

Arnat angutillu naligiissitaanissaat pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut nassuiaatit

Nassuiaatit nalinginnaasut

Inatsisissatut siunnersuut Inatsisartut naligiissitaaneq pillugu suliniutaasa ilagaat, tassani naleqassutsit oqallisissallu nutaat aallaavigineqarlutik. Ukiuni kingullerni arnat atugaat pisinnaatitaaffiilu kisimik sammineqarsimangillat, aammali arnat angutillu pisinnaatitaaffii periarfissaallu sammineqarsimallutik, matumani inuiaqatigiit atugarissaartut ineriartorteqqinneqarneranni tamat oqartussaaqataanerat tunngavigalugu ineriartortitseqqinnermi naligiimmik sunniuteqaqataasinnaaneq ilanngullugu.

Naligiissitaanissaq pillugu sulinermi aallaaviusussaq massakkut tasaanerussaaq arnat angutillu naligiimmik sunniuteqarnerup, naligiinnik atugaqarnerup kiisalu arnat angutillu assigiimmik periarfissaqarnissaasa siuarsarneqarnissaat siunertaralugu arnat angutillu assigiimmik naleqarnerat. Taamaattumik suaassuseq pissutigalugu assigiinngisitsineq pinaveersimatinniarlugu suliniutinik immikkut ittunik aallartisaanissaq pisariaqartinneqarsinnaavoq.

Nassuerutigisariaqarpoq Kalaallit Nunaanni assigiinngisitsisarneq atuuttuarmat, tamannalu ilaatigut HS Analysimit suliarineqartumi Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanissamat Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit nalunaarusiami "Kalaallit Nunaanni naligiissitaaneq - Angerlasersimaffimmi, suliffimmi qinikkatullu sulinermi naligiissitaanerup misissuiffigineqarnera"-ni saqqummersinneqarpoq. Pingaartumik makkunani assigiinngisitsisoqartarpoq: Arnat naalackersuinikkut ingerlatsinermik suliaqarneranni, arnat pisortatut atorfeqarneranni aamma angerlarsimaffinni suliassat agguataartarneranni.

Naligiissitaanerup assigiinngisitsarnerullu qanoq atugaatiginerisa qulaajarneqarnissaat siunertaralugu kisitsitigut naatsorsoqqissaakkanik tamatumunnga attuumassuteqartunik suliaqarnissaq pissusissamisoortuuvoq. Taamaaliornikkut arnat angutillu naligiissitaanerat pillugu ilisimasanik amerlanerusunik aamma pissarsisoqarsinnaavoq, ilisimasanik arnat angutillu naligiissitaanerisa siuarsarneqarnissaat anguniarlugu suliniuteqaqqissinnaaneq pillugu tamanut ammasumik oqallinnermi naalackersuinikkullu oqallinnermi tunngaviusinnaasunik.

Inatsisissatut siunnersuut manna arnat angutillu naliigissitaanissaat pillugu inatsisissatut siunnersuutit Kalaallit Nunaanni Inatsisartunut saqqummiunneqartut siullersaraat. Danskit inatsisaanni naligiissitaaneq pillugu aalajangersagaqarpoq, Kalaallit Nunaannut atuuttunik. Tassani pineqartut tassaapput inatsit nr. 244, 19. april 1989-imeersoq suliffeqarnermut, erninermut il.il. arnat angutillu naligiissitaanissaannut tunngasoq, pineqanngillalli inatsimmi §§ 7 - 10 aamma §§ 16

- 17, taakkunani pineqarlutik sulinermik inuussutissarsiuteqartut naartunermut, erninermut qitornavissiartaarnermullu tunngatillugu pisinnaatitaaffii. Arnat angutillu assigiimmik akissarsiaqarnissaat pillugu inatsit nr. 32, 4. februar 1976-imeersoq aamma ilaavoq. Siunnersuut akuerineqarpat inatsisit taakku atorunnaassasut naatsorsuutigineqarpoq.

Inatsisip malinneqarnerata naliliiffigineqarnissaa siunertaralugu naligiissitaaneq pillugu nalunaaruteqartoqartarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuummi matumani aalajangersarneqarpoq pisortat naligiissitaaneq sulissutigissagaat aammalu naligiissitaaneq pilersaarusiornerni aqutsinernilu tamani ilanngunneqassasoq. Tamanna nutsaamik eqqarsarnerunngilaq, tassami pisortat pisussaaffigiuaannarsimavaat naligiimmik pineqarnissaq tunngavigalugu innuttaasut assigiinngitsumik pineqannginnissaat. Pisortalli pisussaaffii nalornissutigineqaqqunagit tamanna pillugu aalajangersagaq suliarineqarpoq.

Nutaatut siunnersuutigineqarpoq pisortat ataanni ataatsimiitaliani siulersuisunilu assigiinngitsuni arnat angutillu sapinngisamik amerlaqatigiinnissaat anguniarneqartassasoq.

Tamatuma saniatigut siunnersuummi ilaapput aalajangersakkat inatsisini atuuttuneeersut angutit arnallu suliffeqarnikkut akissarsiatigullu naligiimmik pineqarnissaannut tunngasut. Malittarisassat atuutereersut ilaatigut allatut oqaasertalerneqarput ataatsimullu katinneqarlutik paasiuminarnerulersillugit.

Siunnersuummiipportaaq "killormut uppersarsaasussaaneq" pillugu aalajangersagaq, taamaalilluni eqqorneqartoq pinnani illuatungerisaali, tassalu assigiinngisitsisutut unnerluutigineqartoq uppersarsaasussanngorlugu.

Inatsisissatut siunnersuummi Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 10 tunngavigalugu Kalaallit Nunaata pisussaaffii isiginiarneqarsimapput, taamaalilluni siunnersuut nunat tamat akornanni isumaqatigiissutinut Kalaallit Nunaannut atuuttuusunut assortuuttooqqunagu. Immikkut taaneqassaaq arnanut sutigut tamatigut assigiinngisitsinerit atorunnaarsinneqarnissaat pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat 18. december 1979-imeersoq, Danmarkip aamma Kalaallit Nunaannut atuuttussanngorlugu 1983-imi akuerisaa.

Siunnersuut Naligiissitaaneq pillugu Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit suliarineqarpoq.

Allaffissornikkut aningaasatigullu kingunerisassai.

§§ 3-p aamma § 4-p nassatarisaanik allaffissornermi aqutsinikkut annikinnerusunik, pisortat ingerlatsiviisa suliffeqarfiisalu aamma namminersortut suliffeqarfiutaasa pineqartut pisussaaffigisaannik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaavoq.

Aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

§ 1-imut

Naligiissitaaneq ilaatigut imatut paasineqassaaq inuiaqatigiit sutigut tamatigut ingerlanneqarneranni kikkut tamarmik naligiimmik periarfissaqartinneqarnissaat, tamatumani ilanngullugit inuiaqatigiit aqunneqarneqarfiini naligiimmik periarfissaqarnissaq, suliffeqqarnermi naligiimmik periarfissaqarnissaq, ilinniartitaanermi atuartitaanermi il.il. naligiimmik periarfissaqarnissaq.

Tassalu naligiissitaaneq imatut paasineqassaaq arnat angutillu naligiimmik naliligaallutik pineqarnerat, naligiimmik periarfissaqarlutik pisinnaatitaaffeqarlutillu sutigut tamatigut.

Siunertaanngilaq naligiissitaanermik paasinnittaaseq inaarutaasumik ataasiinnarmik nassuiaaserneqassasoq, tamannami inuiaqatigiit ineriartornerisa iluanni imminissaaq allanngoriartortarmat. Ataatsimut isigalugu naligiissitaanermik paasinnittaaseq naligiissitaanerlu pillugu suliniarneq anguniagassatut aalajangersakkamiittoq aqutugalugu qulakkeerniagaavoq ajornartorsiutit nutaat siunissami ilanngussorneqarsinnaanerat.

Pingaarnerpaatut aallaavigineqarpoq arnat angutillu assigiissumik naleqarnerat naligiimmillu periarfissaqarnerat tamatumani ataqqillugu arnat tamarmik assigiissuunngimmata angutillu tamarmik assigiissuunatik. Taamaattumik naligiissitaanermik paasinnittaaseq tassaasariaqarpoq assigiin-ngissuterpassuaqartoq inuit ataasiakkaat arnaagunik angutaagunilluunniit inuunerminni aallaavii tunngavigalugit.

§ 2-mut

Aalajangersagaq siunnersuummi ataatsimut isigalugu malittarisassamik arnat angutillu assigiimmik pineqarnissaannut tunngasumik imaqarpoq. Aalajangersakkami tassani erseqqissarneqarpoq arnat angutillu naligiimmik atugassaqartitaallutik pineqassasut pisortat aqutsisoqarfiini inuutissarsiornermilu suliffeqarfinni.

Pisortat ingerlatsinerannut tunngatillugu ingerlatsinermi inatsisitigut tunngaviit atuuttut nalinginnaasut tunngavigalugit tunngavissaqanngitsumik immikkoortitsineq inerteqqutaareerpoq, matumani ilanngullugittaaq arnat angutillu. Kisiannili eqqortuosorineqarsimavoq inatsisissamat siunnersuummi tamatuma ersarissumik aalajangersakkamik peqarnissaa. Tamatumani aalajangersagaq inatsisinik atuutereersunik allannortitsinngilaq. Taamaalilluni aalajangersagassatut siunnersuutip kingunissaa pingaarneq tassaassaaq suliffeqarfinni

inuussutissarsiormik ingerlatsivinni arnat angutillu assigiinngisitsilluni pineqarnissaasa inerteqqutaanissaa.

Aalajangersakkap atortinneqarfigisinnaasaata iluani arnat angutillu naligiimmik pineqassapput.

Tamanna imatut paasisariaqarpoq arnat angutillu nalinginnaq assigiinngisitsilluni pineqassanngitsut. Tamatumani apeqqutaanngilaq toqqaannartumik toqqaannanngitsumilluunniit assigiinngisitsilluni pinnineq.

Toqqaannartumik assigiinngisitsilluni pineqarnermi apeqqutaapput aalajangiinerit, iliuuseqarnerit, patsisilersuinerit il.il. arnat angutillu assigiinngisitsilluni pineqarnerannik tunngaveqartut. Toqqaannanngitsumik assigiinngisitsilluni pineqarnermut ilaapput suliniutit, aalajangikkat, tunngavilersuutit il.il. ulluinnarni arnanut angutinullu equngasumik sunniuteqartartut. Patsisiginiagaq soqutaavallaanngilaq, sunniutaa tassaappat suaassuseq tunngavigalugu assigiinngisitsineq.

Taamaalilluni inerteqquteqarnermi unaannaanngilaq arnat angutilluunniit pingaartinneqarnerunersut, pissutsilli qanoq innerat naapertorlugu arnat angutillu akornanni pissutsit qanoq innerat, assersuutigalugu naartunermut tunngasut eqqarsaatigalugit.

Illuatungaatigulli assigiinngisitsilluni pinninnissamut inerteqqut atorsinnaanngilaq arnaanermut a-ngutaanermullu tunngasumik tunngavilersorluarneqanngikkuni.

Pisumi aalajangersimasumi assigiinnik atugassaqartitsilluni pinnittoqarneris imaluunniit inatsit unioqqutillugu assigiinngisitsisoqarneris aalajangiineq pissutsit atuuttut ataatsimut naliliivigineqarnerisigut pisariaqarpoq.

Naligiissitaanerup siuarsarneqarnissaa anguniarlugu aalajangersakkap saneqqunneqarsinnaanera eqqarsaatigalugu §17, imm. 2-mi aalajangersagaq innersuussutigineqarpoq.

§ 3-mut

Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq namminersortut suliffeqarfiutaat tamarmik sulisunik ingerlatsinermi sulisussarsiortarnerminnilu, pisortassarsortarnerminnilu assigisaannilu naligiissitaanerup siuarsarneqarnissaata sulissutiginnissaanut iliuuseqarnissamut pisussaaffilerneqartut.

Naligiissitaaneq Pillugu Siunnersuisoqatigiit kissaatigaat suliffeqarfiit namminersortunit pisortanillu pigineqartut ikinnerpaamik qulinik sulisullit sulisut akornanni suaassutsikkut agguarsimaneq kiisalu sulisunik ingerlatsinermi suliarineqartartut suliffeqarfimmi naligiissitsinissamut siursaataasut pillugit paasisutissiisassasut. Naligiissitaaneq Pillugu Siunnersuisoqatigiit siunnersuutigaat paasisutissiisoqartassasoq nassuiaasiornikkut/apeqqu-tinik akisilluni

immersuiffissakkut. Paasissutissat siuliani taaneqartut ukiut tamaasa tunniunneqartarnissaat siulertaralugu, aamma kisitsisitigut paasissutissiinermit atugassatut, siunnersuutigineqarpoq paasissutissat ukiut tamaasa naligiissitaanermut naalakkersuisumut nalunaarutigineqartassasut.

§ 4-mut

Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq pisortat oqartussaasui tamarmik, aamma kommunit ilanngullugit, naligiissitaaneq siuarsarniarlugu suliniuteqartussaataasut innuttaasunut tunngatillugu pisortallu susassaarfiinut sulisuinullu tunngatillugu.

Aalajangersakkami allassimavoq naligiissitaanerup siuarsarnissaa pisortat ataasiakkaat akisussaaffigigaat. Pisortat oqartussaasut naligiissitaaneq tamatigut ilanngutissavaat pisortat pilersarusiorneranni aqutsinerannilu. Tamatumani pineqarput pisortat oqartussaasut iluanni pissutsit soorlu sulisoqarneq pillugu ingerlatsineq, sulisussarsiorarneq, pisortassarsiorarneq assigisaallu aammalu pisortat oqartussaasut ingerlataat, tamatumani assersuutigalugu ilitsersuusiortarnerit innuttaasunullu paasissutissanik ingerlatitseqqittarnerit kiisalu suliassat pilersarusiorneri ilanngullugit.

Tamatumunnga atatillugu eqqarsaatigineqarsinnaavoq pisortat oqartussaasut ingerlatsinerisa, suliniutaasa malittarisassaasalu naligiissitaanikkut kingunerisai misissoqqissaarumallugit periaasissiortoqartariaqannginnersoq.

Naligiissitaaneq Pillugu Siunnersuisoqatigiit kissaatigaat erseqqissarneqassasooq meeqqerivinni, meeqqanik paarsinermut aqqissuussinerni meeqqallu atuarfianni meeqqanik assigiinngisitsisoqassanngitsoq. Taamatuttaaq Naligiissitaanissamut Siunnersuisoqatigiit isumaqarput atuartitsinermit atortussat suaassutsinut taakkununga marluusunut atatinneqarnissaat pisortat qulakkiissagaat.

Suliffeqarfinni namminersortunit aamma pisortanit pigineqartuni, ikinnerpaamillu qulinik sulisoqartuni sulisut suaassutsinut qanoq agguataarsimanerat kiisalu suliffimmi naligiissitaanerup siuarsarneqarnissaa anguniarlugu sulisoqarnermik ingerlatsinermit suliniutit pillugit paasissutissiisoqartassasooq Naligiissitaaneq Pillugu Siunnersuisoqatigiit kissaatigaat. Naligiissitaaneq Pillugu Siunnersuisoqatigiit siunnersuutigaat paasissutissiissutit taakku ukioq allortarlugu nassuiaatitit ilusilerlugit saqqummiunneqartassasut. Paasissutissat qulaani taaneqartut ukiumoortumik saqqummiunneqarsinnaanerit siunertaralugu kisitsillu naatsorsueqqissarnermit atorneqarsinnaanngorlugit iluseqartillugit saqqummiunneqarsinnaanerit siunertaralugu siunnersuutigineqarpoq paasissutissat taakku naligiissitaanermut Naalakkersuisumut ukiumoortumik nalunaarutigineqartassasut. Aalajangersagaq pisortanit oqartussaasut / ingerlatsivinnut pisortallu suliffeqarfiutaannut tunngammat taamaallaat taakkunangaanniit nalunaaruteqartoqartassaaq.

§ 5-imut

Soorunami ataatsimiititaliamut il.il. ilaasortanngortitaassagaanni maannakkutut pisariaqartuassaaq inuk inassutigineqartoq toqqarneqartorluunniit ataatsimiititami sulinissamut pisariaqartunik suliamullu tunngasunik piginnaaneqassasoq.

Pissusiviusuni ilaannikkut siulersuisussanik, sinniisoqarfinnik imaluunniit ataatsimoortumik siulersuiveqarfinnik arnanik angutinillu amerlaqatigiinnik ilaasortalersuineq ajornavittarpoq, assersuutigalugu ilaasortat agguarneqarsinnaanngitsumik amerlassuseqarnerat pissutigalugu; taamaattoqarpat arnat angutinillu tamarmik sapinngisamik minnerpaamik 40%-imik sinniisoqartitsissapput.

Aalajangersakkami pineqarput ataatsimiititaliat Naalakkersuisunit pilersitaasut inuiaqatigiinnut tun-ngalluinnartunik suliassaqartut, aammattaarli ataatsimiititaliat il.il. inatsit naapertorlugu pilersitaasut. Akerlianilli inatsimmi pineqanngillat ataatsimiititaliat allaffissornerinnarmik teknikimulluunniit tunngasuinnarnik suliassaqartitaasut. Ataatsimiititaliat inatsisit malillugit allaffissornermik malittarisassiornermillu suliassaqartut siunnersuummut ilaapput, imaassimangippat malittarisassiorneq allaffissornermi suliassanut sanilliullugu pingaaruteqavinnngitsoq killilimmilluunniit pingaaruteqartoq. Ataatsimiititaliamik kommissionimillu taaguusersuinerit imminni aalajangiisuussaangillat ilaasortanik toqqaanermi peqqussummi aalajangersakkat atorneqassanersut. Aamma taaguutit allat assersuutigalugu siunnersuisoqatigiit, aalajangiisartutut, ataatsimiititaliat, assigisaallu atorneqartillugit peqqussut atuuppoq siunnersuummi suliassiissutigineqartut pineqartillugit.

Aammattaq pineqanngillat suleqatigiissitaliat pisorta qarfinnit assigiinngitsunit ilaasortaaffigineqartussatut pilersinneqartut, ilaasortat pisorta qarfinni immikkut suliatic tunngavigalugit toqqagaaffigisaat.

Inatsimmissaaq pineqanngillat kommunini ataatsimiititaliat tamarmik.

Akerlianilli ataatsimiititaliat pisortatigoortumik pilersitaasut inatsisissanik malittarisassanilluunniit tamanut atuuttussanik piareersaasussat, imaluunniit inuiaqatigiit ineriartornerat pillugu pilersaarusiortussat ataatsimut isigalugu malittarisassami ilaatinneqarput.

§ 6-imut

Imm. 1 malillugu siulersuisut, sinniisoqarfiit ataatsimoortumillu siulersuiveqarfiit allat Naalakkersuisut ilaasorta atitaminnik toqqaavigisaat arnanik angutinillu sapinngisamik amerlaqatigiinnik ilaasorta qartinneqassapput, taamaattoarli siulersuisut sulinerannut ilanngutissagaanni piumasaqaataalluni siulersuisunut ilaasorta q pineqartoq taamatut sulinissami ilisimasaassanik piukkunnaatinillu pisariaqartunik pigisaqassasoq.

Pissusiviusuni ilaannikkut siulersuisussanik, siinniisoqarfinnik imaluunniit ataatsimoortumik siulersuiveqarfinnik arnanik angutinillu amerlaqatigiinnik ilaasortalersuineq ajornavittarpoq, assersuutigalugu ilaasortat agguarneqarsinnaanngitsumik amerlassuseqarnerat pissutigalugu; taamaattoqarpat arnat angutinillu tamarmik sapinngisamik minnerpaamik 40%-imik sinniisoqartitsissapput.

Pisortatut oqartusaasoq siulersuisunit sinniisoqarfimmillu aqunneqarpat inatsit manna taakku taaneqartut ilaasortalersugaanerannut atuutissaq.

Naalackersuisut siulersuisunut il.il. taamaattunut ilaasortassanik toqqaappata inassuteqaateqarnermi § 6 isiginiarneqartassaaq, taamalilluni Naalackersuisuni ilaasortat ataasiakkaat tamarmik immikkut tassaallutik suaassutsikkut katitigaanermik nakkutilliisussat. Siulersuisut il.il. Naalackersuisunit toqqaangaanngippata ilaannakortumilluunniit toqqaagaappata, ileqqoreqqusalli assigisaalluunniit tun-ngavigalugit katitigaallutik, ingerlatsivimmi pisortatut oqartussaasup suaassutsikkut naligiimmik katitigaanissaat nammineq nakkutigissavaa.

Imm. 2-mi oqaatigineqarpoq siulersuisut taakkuluunniit assigisaat qanoq ittoqartillugu Namminersornerullutik Oqartussat ataannittutut isigineqassasut.

Tamanna atuuppoq suliffeqarfiit imminnut pigisut Nunatta karsianit aningaasanik annertunerusutigut aningaasaliiffigineqartarpata, tassa imaappoq Nunatta karsiata tapiissutai suliffeqarfiup pineqartup isertitaanut/aningaasartuutaanut naleqqiullugit 60-70 %-init minnerunngippata.

§ 7-imut

Imm. 1 malillugu arnaq angullu siunnersuutigineqassapput, pisortatut oqartussaasoq imaluunniit suliniaqatigiiffik ataatsimiititaliami, siulersuisuni il.il. ilaasortassamik siunnersuuteqassappat toqqaassappalluunniit. Ataatsimiititaliami, siulersuini il.il. ilaasortannngussagaanni piunasaqaataavoq pineqartoq piginnaasanik naapertuuttunik piasarisaqartunillu pigisaqassasoq.

Inassuteqaateqarnermi malittarisassat sanioqqunnissaannut immikkut ittunik pissutissaqanngippat, kiisalu pisortat oqartussaasut, suliniaqatigiiffiit il.il. inassuteqaateqartut arnamik angummillu inassuteqaateqanngippata siulersuisut ilaasortanik pineqartunik ilaasortaqaamatik ingerlasinnaasut Naalackersuisut aalajangersinnaavaat. Inassuteqarsinnaatitaasut pissutaasut immikkut ittut pillugit Naalackersuisunut nassuiaateqassapput. Taamaalilluni sanioqqussinissamut periarfissaq atorneqarsinnaavoq, sulianik immikkut ilisimasaqartuunissamik piunasaqaatip erseqqissumik naliliinikkut suaassutsikkut naligiimmik agguataarsimanissaq ajornarsisippagu, imaluunniit pisortatut oqartussaasoq, suliffeqarfik il.il. arnanit angutinillu sinniisuutitaqarnissaminut periarfissaqanngippat.

Arnanik angutinillu amerlaqatigiinnik inassuteqaateqarnissamik piunasaqaat atuutinnigilaq suliniaqatigiiffiup imaluunniit pisortatut oqartussaasup ilaasortat nammineq toqqarpagit, imaluunniit ataatsimiititaliami siulersuisuniluunniit ilaasortat tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit toqqaannartumik taasinikkut qinerneqarpata.

Imm. 3-mi aalajangersagaq ilanngunneqarpoq §§-ini 5-mi aamma 6-imi anguniakkat naammassineqarnissaat eqqarsaatigalugu. Taamaalillutik Naalakkersusiut ilaasortaaffissat inuttaqartinngitsoorsinnaavaat, arnat angutillu inassuteqaatigineqanngippata, inaasuteqaateqarnerlu pillugu malittarisassat sanioqunneqarnerat pillugu tunngavilersuut akuerineqarsinnaanngippat.

§ 8-imut

Siunnersuut malillugu siulersuisut § 6 imm. 1-imi pineqartunut ilaatinneqartut tamarmik suaassutsikkut katitigaanertat naalakkersuisoqarfiit tamarmik immikkut naaligiissitaanermut Naalakkersuisumut nalunaarutigissavaat. Nalunaaruteqarneq siulersuisunut qinersisoqareernerit tamaasa pisassaaq.

§ 9-mut

Aalajangersagaq tamarluinnarmi arnat angutillu suliffeqarnikkut il.il. naligiimmik pineqarnissaat pillugu inatsimmi § 2-mut aamma 4-mut naapertuuppoq. Aalajangersakkat taakku marluk ataatsimoortunngorlugit katinneqarsimapput.

Sulinermi atugassarititaasut pillugit oqaatsimi aamma pineqartoq aningaasarsiaqartitaaneq immikkut §§ 13 - 17-imi maleruagassanik aalajangersaaffigineqartoq.

Aalajangersagaq malillugu inerteqqutaavoq sulisitsisut atorfinitsitsinerminni il.il. arnaaneq angutaanerluunniit pillugit assigiinngitsumik pinninnissaat. Aalajangersakkami pineqarput sulisitsisut, kisiannili suliffissarsiuussisarfinnut tunngatillugu ersarissumik aalajangerneqarpoq suliffissaaleqisunik suliffissamik innersuussisoqarnerani arnaaneq angutaanerluunniit uniffiusassanngitsut, § 18 malillugu immikkut akuersisinnaaneq eqqaassanngikkaanni.

Sulinermik inuussutissarsiuteqartup pisumi aalajangersimasumi pissusivinnik uparuaanerani ilimanarsinnaappat assigiinngisitsisoqartoq sulisitsisup uppernarsartussaavaa naligiimmik pineqarnissamut tunngaviusut innarlerneqarsimanngitsut.

Atorfinitsitsinermut atorfimmiluunniit qaffatsitsinermut tunngatillugu sulinermik inuussutissarsiuteqartup eqqunngitsumik pineqarsorisup assersuutigalugu pissusiviusut takutissinnaavai imatut isikkoqartut sulisitsisup angut arnamit salliutissimagaa akerlianilluunniit. Taavalu sulisitsisup uppernarsartariaqarppaa

assigiinngisitsilluni pinnittoqarsimangitsoq. Assersuutigalugu sulisitsisup atorfinitsitseriaatsini nassuiarsinnaavaa immaqalu uppersarsinnaallugu qanoq iliorluni malinneqarnersoq. Sulisitsisup nammineq toqqassavaa qanoq iliorluni assigiinngisitsineraaneq eqqunngitsuunerarneqassanersoq.

Piginnaasat nalilersorneranni periarfissaqaaluppoq. Assersuutigalugu pisortatigoortumik piginnaasassat inuup pigisai tunngavigalugit sulisitsisup nassuiartariaqarsinnaavaa piginnaasat qanoq nalilersorneqarsimanersut.

Suliffeqarfimmi anartarfiit uffarfiillu aqqissugaanerat pissutaalluni arnat angutillu ataatsimoortillugit sulisorineqarsinnaanngippata suliffeqarfiup aqqissugaanera allanngortittariaqarpoq Kalaallit Nunaanni suliffiup aqqissugaanera il.il. pillugit nalunaarut naapertorlugu. Aalajangersagaq unioqqutinneqassaaq tamanna pissutigalugu angut arnarluunniit atorfinitsikkumaneqanngippat.

Sulinermik inuussutissarsiuteqartup sulinermini atugarisai arlalippassuarnut tunngasinnaapput, assersuutigalugu qaqugukkut sulisarneq, sulinerup aqqissugaanera, nakkutilliinermi aqqissuussinerit sulisullu ajunngitsorsiassaat. Tamakkua saniatigut aamma pikkorissaqqinnissamut ilinniaqqinnissamullu naligiimmik periarfissaqartariaqarpoq, taamaalilluni tamarmik pikkorissaqqinnissamut periarfissillugit.

Sulinermi atugassarititat pingaartumik akissarsianut assigisaannullu tunngasut kiisalu qanoq sivisutigisumik sulisarnissaq ataatsimut isumaqatigiissutit malillugit aqquataagajuttarput. Isumaqatigiissutini aalajangersakkat aalajangersakkamut matumunnga akerliusut atuussinnaassuseqanngillat, tak. siunnersuummi § 22.

Sulisitsisut ataatsimut isigalugu pisussaatinneqassapput aqutsisinnaatitaanertik atussagaat arnat angutillu immikkoortinnagit. Taamatut immikkoortitsinissamut inerteqqut atuuppoq aalajangikkanut immikkoortitsisunut ataasiakkaanut ataatsimullu isigalugu malittarisassanut.

Imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq naligiimmik pineqarnissaq ataatsimut isumaqatigiissutini tunngavissaqartillugu taamatut inatsisitigut inissisimaneq allannguuteqassanngitsoq. Tamatuma ilaatigut kingunerissavaa taamaattoqartillugu naligiissitaanissamik piumasaasut suliat pillugit inatsisit malillugit suliassanngortinneqarsinnaanerat tunngavissat naammassineqarsimappata. Ataatsimoortumik isumaqatigiissut inunnut isumaqatigiissummi pineqartunut naligiimmik pineqarnissamik qulakkeerisoq inatsisissatut siunnersuummisut ippoq.

§ 10-mut

Naligiissitaaneq pillugu aalajangersakkat tamaasa inatsimmut ataatsimut katiterniarlugit aalajangersagaq naartunermi, erninermi meeravissiarthaarnermilu sulinnigiffeqarsinnaaneq il.il. aamma ullormusiat pillugit Inatsisartut peqqussutaannit nuunneqarpoq.

Naartuneq il.il. pissutigalugit soraarsitsisinnaanerup inerteqqutaanerani
aalajangersakkamik unioqutitsisoqartillugu taarsiisoqartarnissaa siunnersuummi §
20-imi aalajangersarneqarpoq, taarsiissuteqartarnissamullu aalajangersakkat allat
tassaniipputtaaq.

§ 11-mut

Aalajangersagaq arnat angutillu suliaqarnikkut il.il. naligiimmik pineqarnissaat
pillugu inatsimmi § 3-mut naapertuuppoq.

Aalajangersakkakkut qulakkeerneqarpoq arnat angutillu inuussutissarsiutinut il.il.
ilinniarnissamik qinnuteqarsinnaasut ilinniarsinnaasullu assigiinnik
atugassaqartitaallutik.

Imm. 1-imi pineqarput inuutissarsiutinut ilinniarnarit il.il. sulisitsisup
aalajangiiffigisinnaasai, tassalu ilinniarnarit suliffeqarfimmi ingerlanneqartut,
aammalu ilinniarnarit sulisitsisup sulisuminut neqeroortigisinnaasai (suliffiup iluani
inuussutissarsiummut ilinniarneq). Aalajangersakkami arnaagaanni
angutaagaanniluunniit inuussutissarsiummut ilinniarnissamut il.il.
periarfissaqarnissamut tunngasut pineqaraluartut pinngitsoorani imaangilaq
suliffeqarfimmi sulisut tamarmik assigiimmik ilinniartitaassasut, tassami
ataasiakkaat ilinniartitaanissaannut apeqqutaammat pineqartoq suliffeqarfimmi
sumik atorfeqarnerseq sunillu suliaqarnerseq.

Imm. 2-mi pineqarput inuutissarsiutinut il.il. ilinniartitaanerit allat tamarmik
suliffeqarfiup avataani ingerlanneqartut. Ilinniartitaaneq sunaluunniit
akissarsiutigalugu sulinissamik siunertaqartoq aalaja-ngersakkami ilaavoq.

Pisimasup § 9 assigaa, tassami tamatumanissaaq suliassanngortitsisup
takutissinnaasariaqarmagu assigiinngisitsinermik pinninneq tunngavissaqarnerseq.

§ 12-imut

Aalajangersaq angutit arnallu suliaqarnikkut il.il. naligiimmik pineqarnissaat pillugu
inatsimmi § 6-imut naapertuuppoq.

Aalajangersakkap kinguneranik sulisussarsiorluni nittaaneq suaassutsikkut
immikkoortitsisuussaangilaq. Aalajangersagaq pisariaqarpoq siunnersuummi § 9
aamma § 11 ulluinnarni atorsinnaalersikkumallugit.

Aalajangersakkami taamaallaat pineqarput sulisussarsiornerit imaluunniit
inuussutissarsiutinik ilinniarnissanut il.il. tunngasut.

Sulisorisat arnat angutillu amerlaqatigiinnissaat anguniarlugu sulisitsisup sulisussarsiornermini arnat angutillu atorfirmik qinnuteqaqqullugit kajumissaarisinnaaneranut aalajangersagaq aporfussanngilaq.

§ 13-imut

Aalangersagaq angutit arnallu assigiimmik akissarsiaqarnissaat pillugu inatsimmi § 1, imm. 2 - 4-mut naapertuuppoq.

Arnaaneq angutaanerluunniit pissutigalugit akissarsiatigut assigiinngisitsinerup inerteqqaanera imm. 1-imi allassimavoq.

Pissutsit imminnut sanilliunneqarsinnaanerannut tunngatillugu apeqqutaasut arlaqarput ilaatigut pisartakkat/ajunngitsorsiasat assortuussutaasut sunik siunertaqarnerat. Inatsisit atortitaaneranni assigiinngisitsilluni pineqarnerup nalilersorneqarnerani pingaarnerpaatinneqarsimavoq juullilernerani saniatigut aningaasanik tunineqartarnek ukiup ingerlanerani sulisimanermut tunnganersoq imaluunniit siunissami sulinissamut kajumissaataanersoq. Aningaasat tunniunneqarnerat suliaqarsimanermut tunngappat ajornakusoorpoq uppersarniassallugu arnat angutillu assigiinngisitsilluni pineqarnerusut.

Akissarsiat assigiinngitsunut agguarsimappata agguarnerini ataasiakkaani naligiimmik akissarsiaqarnissaq naammassineqarsimasariaqarpoq, aammalu nalilerneqartariaqarluni akissarsiat tamakkerlutik naammannersut. Akissarsiat sunarpiaanerat nalinginnaasumik paasinnittaaseq malillugu sulilluni isertitanut tamanut tunngasariaqarpoq, apeqqutaatinnagu akissarsiat qanoq aalajangersagaasimanersut (isumaqatigiissutit, inunnut ataasiakkaanut isumaqatigiissutit il.il.) aammalu akissarsiaqartitsineq sorleq atornerqarnerusooq apeqqutaatinnagu (tiimimusiaqarnek, akkorternek, akissarsiat minnerpaaffissaat, angusat tunngavigalugit akissarsiaqarnek, bonusisarneq, tuniniaassinermi iluanaarutit). Tamatumani pineqarput sulinermi akissarsiat inuummullu tapiissutit. Tamatuma saniatigut apeqqutaanngilaq pisussaaneq malillugu namminerluunniit piumassutsimik akissarsiat tunniunneqarnerusut.

Imm. 2-mi aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq suliap qanoq naleqarnerata nalilersugaanissaa sunik tunngaveqassanersoq.

Piginnaasaqarnermik oqarnermi pissutsinullu tunngassuteqartunut tunngatillugu sulinermik inuussutissarsiuteqartunut ataasiakkaanut tunngasut, tunngavissat tamanut tunngasut suliap suuneranut suliallu ingerlanneqarnerani atugassarititaasunut il.il. pineqarput. (Suliamut tunngasut) angutit piukkunnarneruffii pineqartillugit aamma tunngavigisariaqarpoq arnat (suliamut tunngasunut) piukkunnarneruffigisaasa naammassineqarnissaat. Suliap qanoq naleqassusia nalilersorneqartariaqarpoq sulisut pineqartut nioqutissiornermi akissarsiaasa pilersarnerat apeqqutaatinnagu.

§ 14-imut

Aalajangersagaq arnat angutillu naligiimmik akissarsiaqarnissaat pillugu inatsimmi § 2-mut naapertuuppoq.

Sulinermik inuussutissarsiuteqartut naligiimmik akissarsiaqalernissamik piumasaqarnerminni akuerineqartut aalajangersakkap oqaasertai malillugit akissarsiat nikingassutaat tigusussaavaat aningaasartaalu naatsorsorneqassapput inuup assersuutigineqartup akissarsiaanut sanilliullugit. Aalajaatsumik isumagineqarpoq sulisitsisup naligiimmik akissarsiaqarnissamik piumasaq naammassisinnaanngikkaa arnat angutilluunniit akissarsiaqqortuut/suleqataasut akissarsiaqqortuut akissarsiaasa apparnerisigut.

Inatsit 1908-meeersoq naapertorlugu akissarsiat tapissaannik piumasaqaat ukiut tallimannorpata pisoqalisoorsimassaaq.

Isumaqatigiissummi naligiimmik akissarsiaqarnissamut akerliusunik aalajangersagaqarpat isumaqatigiissut atuussinnaassuseqanngitsutut isigisariaqarpoq. Aalajangersakkat tamakku qanorluunniit oqaasertaqaraluarpata sulineramik inuussutissarsiuteqartut naligiimmik akissarsiaqartussaapput.

§ 15-imut

Aalajangersagaq angutit arnallu assigiimmik akissarsiaqarnissaat pillugu inatsimmi § 3-mut naapertuuppoq.

Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq sulisitsisup sulisoq soraarsissinnaanngikkaa naligiimmik akissarsiaqarumalluni piumasaqarnera pissutigalugu.

Imm. 2-mi aalajangersakkap kingunerissavaa sulisitsisoq uppersaaniartussanngussammat, sulisoq naligiimmik akissarsiaqalerumalluni piumasaqareerluni soraarsitaasimappat.

Imm. 3-p kingunerissavaa imm. 1-imut akerliusumik soraarsitsisoqarsimappat tamanna atortussaatinneqassanngitsoq immikkut illuinnartunik pingaaruteqavissunillu tunngavissaqartoqanngippat.

§ 16-imut

Aalajangersagaq angutit arnallu assigiimmik akissarsiaqarnissaat pillugu inatsimmi § 4-mut naapertuuppoq.

Aalajangersakkakut qulakkearniarneqarpoq sulinermik inuussutissarsiuteqartut isumaqatigiissut malillugu pisinnaatitaaffeqartut taarsiissuteqartarneq pillugu aalajangersagaqartinnagu sulinermik inuussutissarsiuteqartut allatuulli pisinnaatitaaffeqassasut.

§ 17-imut

Aalajangersagaq angutit arnallu assigiimmik akissarsiaqarnissaat pillugu inatsimmi § 6-mut naapertuuppoq.

Erseqqissaanissaq siunertaralugu siunnersuutigineqarpoq ersarissumik aalajangersarneqassasoq siunnersuut malillugu assigiimmik akissarsiaqartussaataaernerik piunasaqarneq eqqartuussisut nalinginnaasut ataanniittoq. Assigiimmik akissarsiaqarnissaq inatsit malillugu piunasaqarneqanngippat, kisiannili ataatsimoortumik isumaqatigiissut malillugu piunasaqarneqarluni, taava sulisartut eqqartuussiviat atorlugu suliarineqarsinnaavoq piunasaqaatit allat naammassineqarsimappata.

§ 18-imut

Aalajangersagaq arlalitsigut angutit arnallu naligiimmik pineqarnissaat pillugu inatsimmi § 13-mut naapertuuppoq suliffeqarnermut erninermilu sulinnigiffeqarnermut il.il. tunngatillugu, taamaattorli immikkut akuerineqarnissamik qinnuteqaatit suliarineqartarnerat pillugu arlalitsigut pisariillisaasoqarpoq.

Suliffiup ilinniarsimanerullu qanoq ittuunerat pissutaallutik pinngitsoorani naligiimmik pineqarnissaq pillugu tunngaviusut atortinneqarnissaat naapertuutinnngilluinnassappat, aalajangersakkami Naalackersuisut periarfissinneqarput inatsimmi aalajangersakkat saneqqunneqarnissaannut immikkut akuersissuteqarnissamut.

Assersuutigalugu pineqarsinnaapput uppeqatigiit aalajangersimasut arnaannarnik angutaannarnilluunniit palaseqartitsisinnaasut. Aammattaaq imaassinnaavoq inuit aalajangersimasut arnat angutilluunniit atorneqartariaqartut, assersuutigalugu isiginnaartitsinermi, erinarsoqatigiinni assigisaannilu.

Naalackersuisut taamatut immikkut akuersinnginneranni Naligiissitaanissamut Siunnersuisoqatigiit angutit arnallu naligiimmik pineqarnissaannik immikkut paasisimasallit oqaaseqarteqqarneqartassapput.

Inatsisit pillugit tunngavissat nalinginnaasut malillugit immikkut akuersisoqartinnagu sulisitsisup tunngavilersuutigisinnaanngilai pissutsit immikkut akuersinissamut tunngaviusinnaasut, inatsillu unioqqutinneqarpat sulisitsisoq akiliisinneqarsinnaavoq taarsiissutinillu piunasaqarfigineqarsinnaalluni.

Aalajangersakkami imm. 2 malillugu Naalackersuisut § 2 sanioqqullugu suliffeqarfik inuussutissarsiummik ingerlatsisoq imaluunniit pisortat aqutsiviat immikkut akuersissuteqarfigisinnaavaat.

Aalajangersakkami pineqarput arnat angutillu naligiimmik pineqarfigisinnaangisaat, kisiannili naapertuuttutut pissusissamisoortutullu isigineqarsinnaalluni taamatut assigiinngisitsilluni pinnissinnaaneq. Assersuutigalugu tassaasinnaapput inuussutissarsiormut tunngatillugu arnat angutilluunniit hujskolertarnerat, imaluunniit iganermut atuarfiit il.il. arnaannarnut angutaannarnulluunniit sammititaasut suaassutsip aappaanaannut tunngatinneqartussatut kissaatigineqartut.

Arnat angutillu naligiimmik pineqarnissaat siuarsarumallugu pisariaqartuassaaq arlaata salliutinneqartarnissaa naligiinngissutiviit suli atuuttut iluarsiniarlugit.

Pineqartuassapput inatsimmi anguniakkat siuarsarumallugit ataatsimut isigalugu aaqqissuussinerit. Ajunngitsumik siunertaqarluni immikkut pinninniarnert namminersortuneersinnaapput pisortaneersinnaallutilluunniit.

§ 19-imut

pineqartup malittarisassat nalinginnaasut malillugit taarsiivigineqarsinnaanera Aalajangersakkami akornuserneqanngilattaq. Tamatumani assersuutigalugu pineqarsinnaavoq inuussutissarsiummik ingerlataqartup aalajangersakkat unioqquutillugit inuk sullikkumannginneratigut aningaasatigut annaasaqartissimappagu.

§ 20-mut

Imm. 1-imi aalajangersagaq suliffeqarneq erninermullu atatillugu sulinngiffeqarneq il.il. eqqarsaatigalugu angutit arnallu naligiimmik pineqarnissaat pillugu inatsimmi § 14-mut naapertuuppoq.

Sulisitsisoq malittarisassaq malillugu taarsiissuteqassappat aamma sulisitsisoq siunnersuummi § 25 malillugu akiliisinneqarsinnaavoq.

Sulinermik inuussutissarsiuteqartup naligiimmik pineqarnissamik piumasaqarnini pillugu soraarsitaanera arnaaneq angutaanerlu pissutigalugit soraarsitaaneranut sanilliullugu inatsit annertunerusumik unioqqutinneqassaaq.

Aalajangersakkami imm. 3-kkut qulakkeerneqassaaq sulinermik inuussutissarsiuteqartut isumaqatigiissut naapertorlugu pinsinnaatitaaffeqartut, kisiannili taarsiivigineqarnissamik malittarisassiortoqarsimanani, taava taakkua sulinermik inuussutissarsiuteqartutut allatulli pinsinnaatitaaffeqassasut.

Sakkortusaanermi imm. 4-mi taaneqartumi pineqarpoq sulinermik inuussutissarsiuteqartup assigiimmik akissarsiaqarnissamik piunasaqarnini pillugu soraarsitaanera. Tamatumunnga pissutaavoq siunnersuummi § 15, imm. 3-mi ersarissumik inerteqqutaammat sulinermik inuussutissarsiuteqartup suliat assigiit assigiimmik akilerneqarnissaannik imaluunniit suliat naligiit naligiimmik akilerneqarnissaannik tunngaveqarluni soraarsitaanissaa.

§ 21-mut

Suliassanngortitsisup suliassanngortitaasullu akornanni kina uppersaaniassanersoq pillugu nalinginnaasumik Kalaallit Nunaanni inatsisitigut malittarisassaqaraniluunniit tunngavissaqanngilaq, uppersaasussaataitaanerli pillugu piunasaasut immikkut inatsisitigut aalajangersaavigineqarsimasinnaapput.

Suliassami illuatungeriit namminneq aalajangersinnaavaat uppersaatissat qanoq annertutigisut saqqummiukkumanerlugit. Taamaattorli eqqartuussisut pisariaqarsorigunikku inassutigisinnaavaat uppersaatissat amerlanerusut saqqummiunneqarnissaat imaluunniit uppersaaneq unitsissinnaallugu suliamut pingaaruteqarsorinngikkunikku. Illuatungeriit saqqummiussinerat tunngavigalugu eqqartuussisut aalajangiissapput. Taamaattumik nammineerluni uppersaatinik naliliisinaanerup kinguneraa eqqartuussisut arlaannaannulluunniit illersuinatik nalileereerlutik uppersaatit saqqummiunneqarsimasut qanoq pingaartiginerat nalilersussagaat uppersaatit pisumi aalajangersimasumi qanoq pingaartigisorineqarnerat tunngavigalugu.

Uppersaanerup qanoq sakkortutigineranut apeqqutaapput suliama pineqartorpiami pissutsit, tamatumani ilanngullugit illuatungeriit pisup eqqartuussisunut nalilertinniakkap ingerlanerani uppersaateqarnissaq qulakkeersimaneraat aamma/imaluunniit qulakkeersimasariaqaraluarneraat, aammalu apeqqutaaqataallutik suliamut attuumassuteqartut malittarisassani tunngavissaqalersitsisimasut.

Sakkortunerusumik uppersaateqarnissamik piunasaqarneq ulluinnarni eqqartuussinermi periaatsinik aallaaveqarsinnaavoq. Tassami 1980-ikkut qiteqqunneranni ilimagineqalersimavoq arnat naartusut/ernisut soraarsinneqartarnerat naartunermik erninermilluunniit patsiseqartoq. Taamaalilluni sulisitsisup uppersarniartussanngorpaa soraarsitsineq allanik tunngaveqarsimanersoq.

Pisuni arlalinni ajornartorsiut pingaarneq ajornartorsiutilluunniit pingaernerit ilaat tassaasinnaavoq uppersassallugu ilumut assigiinngisitsisoqarsimanersoq. Suliani taamaattuni kia uppersaasussaataitaanerata allanngortinneqarnera pingaaruteqarsinnaavoq.

§ 22-mut

Aalajangersagaq suliffeqarneq erninermullu atatillugu sulinngiffeqarneq il.il. eqqarsaatigalugu angutit arnallu naligiimmik pineqarnissaat pillugu inatsimmi § 11-mut naapertuuppoq.

Aalajangersakkakut qulakkeerneqarpoq inunnut ataasiakkaanut tamanulluunniit isumaqatigiissutit, malittarisassat, maleruagassat il.il. inatsisissatut siunnersuummi atorsinnaassanngitsut inatsimmi §§ 9-11-mut, § 13-imut aamma §§ 15-17-imut akerliugunik.

§ 23-mut

Aalajangersagaq suliffeqarneq erninermullu atatillugu sulinngiffeqarneq il.il. eqqarsaatigalugu angutit arnallu naligiimmik pineqarnissaat pillugu inatsimmi § 12-mut aamma angutit arnallu naligiimmik akissarsiaqarnissaat pillugu inatsimmi § 5-imut naapertuuppoq.

Aalajangersakkakut anguniarneqarpoq siunnersuut manna malillugu assigiinngisitsilluni pineqarsimasooq nipangiinnarluni nammineerluniluunniit pisinnaatitaaffimminik taamaatitsiinnarsinnaanera pinngitsoorumallugu.

Aalajangersakkap kingunerisassaasa ilagaat sulinermik inuussutissarsiuqartoq siunnersuummi § 13 malillugu piffissami aalajangersimasumi assigiimmik akissarsiaqartinneqarsimangippat tamanna imatut paasineqassanngimmat pisinnaatitaaffini nipangiinnarluni taamaatiinnarsimagaa.

§ 24-mut

Aalajangersagaq suliffeqarneq erninermullu atatillugu sulinngiffeqarneq il.il. eqqarsaatigalugu angutit arnallu naligiimmik pineqarnissaat pillugu inatsimmi § 19-imut naapertuuppoq.

Siunnersuummi §§ 19-20 peqatigalugit aalajangersakkamiipput siunnersuummi §§ 9 - 12-p unioqqutinneqarneranni pineqaatissiisinaanerit.

§ 25-mut

Siunnersuutigineqarpoq inatsisissaq atuutilissasoq 1. maj 2003-mi.